

BRASSÓI LAPOK

Főszerkesztő: SZELE BÉLA dr.

POLITIKAI NAPILAP

Felelősszerkesztő: KOCSIS BÉLA

ÁRA:	AZ ELŐFIZETÉS ÁRA HELYBEN:	AZ ELŐFIZETÉS ÁRA VIDÉKE:	SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL ÉS NYOMDA:	ELŐFIZETÉSI ÁRAK KÜLFÖLDRE:	EGYES SZÁM KÜLFÖLDRE:	ÁRA:
2 LEI	Évente 840 lei Félévre 420 „ Negyedévre 210 „ Havonta 80 „ Kézbesítési díj havonta: 8 „	Évente 400 lei Félévre 200 „ Negyedévre 100 „ Havonta 35 „ Bérmintve postán küldve	BRAȘOV—BRASSÓ, KAPU—UCCA 64—66. SZAM. TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 177. KIADÓHIVATAL ÉS NYOMDA 82. SZ. Hirdetéseket a kiadóhivatalon kívül minden nagyobb bel- és külföldi hirdetőiroda eredeti díjszabás szerint vesz fel.	Negyedévre 200 lei Félévre 400 lei A portódíjak emelése esetére az előfizetési díj emelésének jogát fenntartjuk magunknak.	Csehszlovákia 1 c. K. Jugoszlávia 2 din. Magyarország 10 m. K. Ausztria 1000 o. K. Németország 50 M.	2 LEI Bukarestben 2-50 LEI

XXIX. ÉVFOLYAM.

BRAȘOV—BRASSÓ, 1923. augusztus 10. (Péntek)

178. SZÁM

Párisban

Éppen ott, tárgyalások folynak a leszerelésről. Olyan komoly ábrázattal foglalkoznak a kérdéssel, mintha már holnap Poincaré is azt akarná odaküldeni a nacionalizmus hevéből elragadt tömegnek: «Nem akarok több katonát látni!» De ki hiszi el, hogy valóban komolyan akarják a leszerelést? Harding meghalt és vele a lefegyverzés legősztébb és legáthatottabb harcosa is. Az Egyesült Államok éppen emiatt húzódtak vissza Európa ügyeitől, mivel a hatalmak vezetőiben nem találtak biztosítékot arra, hogy az általános lefegyverzést végrehajtják, s mivel főként a francia politika még a washingtoni konferencián is fenyegető módon forgatta a fringiját. És most éppen Franciaország vezérlete alatt egy párisi konferenciáról indulna el a világmegváltó leszerelés?

A francia forradalom egy nevezetes alakja mondta a hasonló jellegű tervekkel kapcsolatban: «A bölcselet azt hiszi, hogy szép bizonyítékokkal, fényes szónoklatokkal, szivárványos békehangulatokkal csatát lehet nyerni. Ha tőlük megne a dolog, elég volna ágyuk helyett Macchiavelli, Montesquieu és Rousseau összes műveit vinni a csatára; nem gondolják meg, hogy ezek a szerzők és műveik egy hatalmas bárdal felfegyverzett hóhér szemében tökélykőknak látszanak.»

Ezzel nem csatáról, hanem leszerelésről van szó, de itt is vannak Macchiavelli, hóhérbárdok, sőt, ha nagyon akarjuk, tökélykők is. Akik, igazán a harjájuk és holnap már megcsinálnák az általános leszerelést, azok azoknak a szemében, akik ma nagyon komolyan és nagyképpen tanácskoznak róla, meghibbant elméjű filozófusok, akiknek tébolydában a helye vagy hazájuk romlására törő lázítók, akiknek bárdal kell leütni a fejüket.

Ha a nagyhatalmak mostani vezetői valóban komolyan akarnák a leszerelést, akkor a legyőzött népek lelkében nem kavarának újra meg újra a kétségbeesés, gyűlölet és bosszuvágy mérge, hanem nektáros itallal kocintának velük békepotharat, s a roppant inség és nyomor átka helyett, mely ülvölve szatyor föl a mellükből, a felszabadulás csattogó öröme idézné a lelkükre.

Nem kavarának újra a bosszu és a gyűlölet mérge, hanem közös asztalhoz ülnek le egykor ellenségeikkel és színtén, forróan, a jobbikat nyújtják feléjük: «— Elég volt ebből a világból esztendő, örökletes álmából, csendüljön össze a megértésünk pohara, hogy hangjától mindenki felocsudjon lényegénél jobbra!» Csak ennyit kellene mondaniok és megszorítanák egymás kezét az államok vezetői és nazzárának országukba és békét parancsolnának — saját népeiknek. Ez volna az igazi leszerelés...

Az a leszerelési szándék, amit a luxemburgi palotában folyik, a gályabíróknak adott amaz egyetlen pillanat, amikor a megváltó keresztjét ajkával érintetheti. Utána tovább a robot, a rablás, a rettenet, villogó szuronyok nővérő érdeje a szabadság temetőjébe.

Németország legsötétebb napjai

A brit politika nem képes elszánni cselekvésre
A márka halálos mélységben vergődik

— A Brassói Lapok munkatársától. —

BRAȘOV, augusztus 8. Berlin felől egyre komorabb hírek érkeznek. A német égboltozat jóformán egészen beborult, s még kilátás sincs rá, valamely halvány fény, egy biztató fellépés, hogy hamarosan eloszlanak a baljóslatok, villámokkal és jégzakadással fenyegető felhők.

De a német probléma fekete uszálya átlengett lassan a szövetséges hatalmak világára is: ma már nemcsak francia-angol, de francia-belga ellentétéről is szó van, s a francia és belga frankot — amerikai és angol drót — szintén rángatják lefelé a mélységbe. A boszorkánytánc nemsokára egész erővel megindul.

Legújabb távirataink ezek:

Anglia lemondott a külön választás tervéről

LONDON, augusztus 8. A Daily Chronicle szerint Anglia végleg lemondott arról a tervéről, hogy a jóvátétel ügyében külön választ intézhessen Németországhoz.

Curzon nem találkozik Poincaréval

PARIS, augusztus 8. A külügyminisztérium megcáfolja azt a hírt, mely szerint lord Curzon Poincaréval találkozna, hogy megbeszéléseket folytassanak.

A Matin jelenti, hogy augusztus hó tizedikén fog megkegyezni Franciaország Belgiummal a követendő rendszabályokra vonatkozólag. Ezekről a rendszabályokról várják, hogy a Ruhr-akció határozó és gyümölcsöző legyen.

Csütörtökön jelenik meg az angol jegyzék

LONDON, augusztus 8. Az új angol jegyzék tervezete kinyomtatva szerdán vagy csütörtökön kerül nyilvánosságra, mert szerdán döntő jellegű minisztertanács lesz.

Még egy miniszteri tanácskozás a Ruhr-kérdésről

PARIS, augusztus 8. Ma megerősítik azt a hírt, hogy a francia és belga ministerek között a Ruhr-kérdésről legközelebb tanácskozás lesz.

Rosszul gondolkodik Németország

BRÜSSZEL, augusztus 8. A belga kormány közlése a Szürke Könyvet a jóvátételi kérdés szakértőinek nyilatkozataival együtt. A könyv erős szemrehányással illeti Németországot, hogy szántsándékkal rosszul gondolkodik. Ugy a vasutak kezeléséből, mint a bányákból sokkal nagyobb jövedelmeket tudott volna teremteni.

Belgium kétszínű politikát folytatott

LONDON, augusztus 8. A londoni lapok a márka hanyatlásával foglalkozva, azért gazdasági szaktekintélyek véleménye alapján a Curzon-kabinet esztelen politikáját okolják. A Times sárgós segítségére hívja fel a szövetséges hatalmokat, s azt indit-

ványozza, hogy Németország pénzügyeit osztrák mintára helyezze ellenőrzés alá.

A brit kabinetben két árnyalat küzd egymással. Az egyik szerint Anglia közeljövőben Franciaországhoz, a másik pedig, amelyet Baldwin vezet, azt a nézetet vallja, hogy a szövetséges hatalmak méltóságán alul áll, hogy a franciák kötéféken vezessék Angliát. A kabinet mindkét csoportja elzárkózik Németországgal szemben a mentőakcióktól. Belgium közvetlen akart Anglia és Franciaország között, ami azonban úgy Párisban, mint Londonban rossz vért szült a belga kormány kétszínűsége miatt. A belga kormány minisztertanácsáról kiadott jelentésből kiderült, hogy a német ellenállás gyengül a megszállt területen, s a francia és belga hatóságok Berlinből ajánlatokat kapnak, amelyek az iránt érdeklődnek, hogy a passzív ellenállás megszüntetése esetén milyen könnyebbségekre számíthat Németország.

A frank veszedelmében

BERLIN, augusztus 8. A belga sajtó a belga frank árcsökkenéséért Angliát vádolja, mint valutacsalt. Megbízható helyről nyert értesülés szerint a minisztertanács elhatározta, hogy állami ellenőrzés alá helyezi a devizavásárlást. A dollár és a font Brüsszelben hihetetlen magasra szökött, amit a párisi lapok angol és amerikai manővernek tartanak. Az angolok célja ezzel az, hogy Belgium kényszerüljön Franciaországra nyomást gyakorolni, hogy így enyhítsen a német reparációs követeléseken. A pénzügyi roham a francia és belga valuta ellen kimutathatólag Washingtonból indult ki.

Nem győzik gyártani a milliókat

BERLIN, augusztus 8. A német birodalmi bank igazgatósága értekezleten tárgyalt arról, hogy miképpen lehetne a márka inflációnak véget vetni. Az éjbenylő tanácskozáson végeredményben is azt határozták, hogy a bankjegyeket tovább nyomják, s így tovább haladnak a progresszív elértéktelenedés útján.

A jövő héten a bankjegyforgalom kilencvenbillióval szaporodik, vagy is kétszer annyit lesz, mint jelenleg.

A pénzügyi szükséglet oly óriási, hogy az éjszaka folyamán készült bankjegyeket reggel repülőgépen Hamburgba, Frankfurtba, Kölnbe vagy más városokba szállítják.

A jegybank előtt ezrével várják az emberek, hogy az éj folyamán készült bankjegyekből kapjanak. A banképületek előtt a rendőrség és katonaság tartja fenn a rendet. A közönség izgalma óráról-órára nő s mindenki szabadulni igyekszik a márkától, s értékpapírt, magyar és osztrák koronát nagy tételekben vásárol.

Azt a hírt, hogy a kormány a márka-kavalutát elejti, a birodalmi miniszter megcáfolta.

Hamburgból óriási tüntetésekről érkeznek hírek. A tüntető munkások megrohanták a városházát, hogy a pénztárakat kifosszák. A rendőrség és a katonaság közbelépett, s az összecútközéseknél több súlyos sebesülés történt.

Nem kell a közönségnek a szeparatisták szónoklata

DÜSSELDORF, augusztus 8. A rajnai szeparatista mozgalom hívei tegnap nagygyűlést tartottak. A gyűlés teljes kavardásban fulladt, mert a közönség a gyűlés szónokait minduntalan zajos közbeszólásokkal zavarta meg, úgy, hogy azok nem tarthatták meg beszédeiket.

A Népszövetség angol és svéd delegátusai Poincarénál

PARIS, augusztus 8. Poincaré miniszterelnök holnap kihallgatáson fogadja lord Cecilt, Anglia népszövetségi főmegbízottját, valamint Branting svéd delegátust.

Harmincmilliárd aranymárkát fizethet Németország

BERLIN, augusztus 8. Németország egyik pénzügyi faktora, Hilferding, akinek legkomolyabb kilátásai vannak arra, hogy a német birodalom pénzügyi tárcáját betöltse, nagyfontosságú nyilatkozatot tett az Ere Nouvelle berlini tudósítójának a jóvátételi szerződésről.

— Szó sem lehet megegyezésről — mondta — amíg idegen csapatok megszállta tartják a Ruhrvidéket. Mert a megszállás ténye nem eszköz a fizetési kötelezettség teljesítésére, hanem állandó fenyegetést jelent a birodalom feldarabolására. Ezért tartom szükségesnek a Ruhrvidék la kóssága által kifejtett passzív ellenállást, amely ellenállást egyúttal nemzeti kötelességnek tekintek.

»A német kormány emez elhatározásától még a legszélsőségesebb kommunista pártbeliek sem tágtanák. Franciaország-hak tehát olyan megoldást kell keresnie, amely megóvja tekintélyét s ne sértse a német nép hazafias érzületét. Amíg ezt nem ismerik el a franciák, addig nem lehet tárgyalásról beszélni.

Azonban méltányos megegyezés esetén Németország

harminc milliárd aranymárkát képes fizetni, ennél többet nem fizethet.

A német nép el van szánva

végőskig megvívni a küzdelmet.

Ami a nagyipart illeti Németország ebben a tekintetben is a legmegszármazottabb a tevékenységben. A francia kormány, a saját érdekében járna el helyesen, ha az Amerika és Anglia által ajánlott garancia paktumot elfogadná.

Bombamerénylet hazafias elkeseredésből

DÜSSELDORF, augusztus 8. Megemlékeztünk arról, hogy Düsseldorfban az őrseget felváltó katonák ellen bombamerénylet történt, amelynek következtében négy francia katona életét veszítette. A katonai hatóságok nyomban elrendelték az ostromállapotot. A bombamerénylet tettese, akit a merénylet után nyomban elfogtak, kijelentette, hogy tettét hazafias elkeseredésében követte el, midőn látta, hogy a zeneszó mellett elvonuló francia őrsegeket sok német kísérté, akik az elszakadási mozgalom hívei voltak.

Ha még egy merénylet lesz...

DÜSSELDORF, augusztus 8. A legutóbbi bombamerénylet hatása alatt Lengyelországban a városok között a rendőrnőkkel, hogy amennyiben még egy merénylet történik a belga katonák ellen, úgy géppuskákat irányítanak a város vala-

mely lakott helyére és szórótűzzel lövél a lakosságra.
A tábornok kijelentése óriási nyugtalanságot keltett.

Nem lép francia érdekeltség a Krupp-cégbe

BERLIN, augusztus 8. Azt a hírt, mintha az eszmi Krupp-cégbe francia érdekeltség vonulna be, illetékes helyen megcáfolták.

Kilencven ezer márka egy kiló kenyér

BERLIN, augusztus 8. Az árak szüntelenül, szinte óráról-óra feljebb szöknek. A kenyér kilója ma reggel 90 ezer márka volt. Az üzletek csütörtöki tüntető zárvaratása miatt városszerre nyugtalan-ság észlelhető.

A magyar nemzetgyűlés munkában

A nyári szünet kezdete még bizonytalan

— A Brassói Lapok szerkesztő távirata. —

BUDAPEST, augusztus 8. Az indemnitási törvényjavaslat tétő alá hozása után a Ház két adótörvényjavaslatra tér át. Szombatig kemény munkát kell elvégeznie a törvényhozó testületnek: le kell tárgyalni a tisztviselők létszámcsoökkentéséről, a nemzeti kisebbségek nyelvhasználatáról és a Déli vasút egyezményéről szóló javaslatokat.

Szombaton a nemzetgyűlés megszakitja munkáját, hogy a parlament delegátusai résztvehessenek az augusztus 10–20-ig tartó koppenhágai parlamentközi értekezleten. Ha szombatig végezni tud a Ház a javaslatok letárgyalásával, úgy

augusztus 10-ével kezdetét veszti a nemzetgyűlés nyári vakációját, ha azonban a tárgyalások túlnyulnának ezen az időpontra, akkor a tíz napos megszakitás után megint egybeülne a magyar parlament és csak feladatok elvégzésével kezdené meg a szünetet.

Tegnap délután Valkó Lajos kereskedelemügyi miniszter beterjesztette az iparosok országos központi szövetezetéről, továbbá az anyagbeszerző, termelő és értékesítő szövetezetekéről szóló javaslatokat. Az indemnitás részletes tárgyalásának kapcsán Valkó miniszter szólalt fel és maga is

ajánlotta a Farkas Imre által kívánt munkabé-egyeztető bizottság létesítését, addig is, amíg a hosszadalmas processzus után a törvény gondoskodik erről.

Nagy Emil igazságügyi miniszter azt ajánlotta, hogy az árdragitokról szóló törvénynek visszaható ereje legyen.

— Ez kissé furcsán hangzik — mondotta az igazságügyminiszter — de a mai rendkívüli viszonyok megkövetelik ennek szükségességét.

Kállay Tiber pénzügyminiszter felszólalása után a Ház általánosságban a részleteiben is elfogadta az indemnitási javaslatot.

Karlsbadban lesz a bizalmas jellegű kisanthant-konferencia

BRASSO, augusztus 8. Bukaresti tudósítónk jelentése alapján közöltük tegnapi számunkban, hogy a kisanthant miniszterelnökei Maribadban fognak tárgyalni a szinajai konferencián felmerült ügyekről.

Erre vonatkozólag budapesti szerkesztőségünk a következőket táviratozta:

BUDAPEST, augusztus 8. Prágából jelentik: A külügyminisztériumhoz közvélő forrásból szerzett értesülés szerint a szinajai konferencia határozatainak gyakorlati végrehajtását a kisanthantnak Karlsbadba összehívott nem hivatalos jellegű értekezletén beszélik meg. Az értekezleten megjelennek: Benes, Szvela, Pasics és Bratianu miniszterek, valamint Ossusky párisi cseh követ, aki kilátásba helyezte az értekezleten való részvételt. Az sincs kizárva, hogy a cseh köztársaság elnöke is részt fog venni a konferencián. Ugyanebből a forrásból szerzett értesüléseink szerint megerősítik azt a hírt, mely szerint a kisanthant felhatalmazta Benest, hogy gondoskodjék a kezdeményezés továbbításáról, melyet Szinajában a magyar köztársaság ügyében voltak tervek.

A horvát forradalmi mozgalom még tart

A belgrádi kormány katonai intézkedéseket tesz

— A Brassói Lapok munkatársától. —

BRASSO, augusztus 8. Azok a hírek, amelyek Radicsék horvát republikánus és köztársasági törekvéseiről adnak hírt, egy ideig szüneteltek. Ez a szünetelés azonban nem jelentette azt, hogy a republikánus törekvések alábbhagytak intenzivitásukban. Sőt, amint alább látható, Radicsék nagyban készülnek az őszi forradalomra. Mennyire komolyak Radicsék készülődései, annak kétségtelen bizonyítéka az a minisztertanács, amelyet a jugoszláv kormány — Belgrádból érkezett jelentés szerint — tegnap délután tartott meg s amely a késő éjszakai órákban ért véget. Ezen a minisztertanácson a kormány tagjain kívül a hadsereg főparancsnok is részt vett, s azokat az eszközöket beszélték meg, amelyekkel megakadályozhatják a horvát forradalom kitörését.

A minisztertanács különösen katonai intézkedések életbeléptetéséről tárgyalt.

A horvát mozgolódás különben egész jugoszláviát és lakosságának minden rétegét lázban tartja. A szerb-horvát Szlovénország sajtója naponként foglalkozik a forradalmi készülődés ügyével s erre Radicsnak, a mozgalom lelkének és szervezőjének a Globodni Dom című Zágrábban megjelenő horvát parasztpárti lap egyik legutóbbi számában megjelent vezércikke szolgáltatja a tápot.

Radics ebben a cikkben a leghatározottabb formában jelenti ki, hogy

a horvát köztársasági forradalom kitörése elkerülhetetlen, s az legkésőbb az őszi folyamán megtörténik.

Radics szerint az a diktatura, a mellyel a Zágrábban székelő kényurak az ország nyakán ülnek, már a legközelebbi hetekben összeomlik, hogy annak romjain aztán megvalósulhasson a szabad, független horvát köztársaság.

A horvát forradalmi készülődésekkel kapcsolatban a Zágrábban megjelenő Obraz című lap is megszólal. Ez a lap a horvát intellektuális lapja, s a következőket írja:

— A jugoszláv kormánynak minden kísérlete, amely Horvátországnak Szerbiától való elszakadását igyekszik megakadályozni, ma már teljesen hiába valónak tekinthető. A szerbek szerencsétlen politikájukkal, amelyet Pasics

utján fejtenek ki, elérték azt, hogy a horvátoknak minden rokonérzése elfordult tőlük. Lehetősége-e ez másként akkor, amikor a szerbek ország-világ előtt azt az álláspontot hirdetik, hogy külön horvát nemzet egyáltalán nem létezik, s az osztrák csinalmány? A horvát városi lakosság, bár bizonyos kérdésekben nem áll egészen Radics oldalán, mégis, amikor arról lesz szó, hogy az egész horvát nép nemzeti aspirációit bármily erőszakosan akarják is azokat megvalósítani, teljes erejéből támogatni fogja ezt a küzdelmet, különösen, amikor arról van szó, hogy a belgrádi sovinsztákkal szemben kell felvenni a küzdelmet.

Megszólal a szerb kormány felhivatalosa, a Samuprava is, s szemrehányást tesz Radicséknak hálátlanságukért.

A szerbek felszabadították — írja a Samuprava — a horvátokat a Habsburg iga alól és egyesítették az anyaországgal. S azok a szerbek, akiknek a felszabadítás sikerült, meg fogják találni a módját annak, hogy belső ellenségeikkel elbánjanak s el vannak szánva rá, hogy Radicsék eldobott keztyűjét felvegyék.

Ugyanez a lap egy másik cikkében azt követeli, hogy a kormány szorítsa meg a sajtószabadságot, s akadályozza meg a forradalomra lázító cikkeket megjelenését.

Amint annak idején a Brassói Lapok is közölte, azok a horvát tengerészek, akik kereskedelmi hajókon teljesítenek szolgálatot, kimondták a sztrájkot. A sztrájk, amely július huszonegyedikén kezdődött, még mindig tart, s ezidőszent mintegy hatvan kereskedelmi hajó vesztet az Adriai tenger kikötőiben.

Ferdinánd király kiha lga tason fogadja Pasicsot

Belgrádból jelentik, hogy Ferdinánd román király, aki ezidőszent Bledben tartózkodik, holnap kihallgatáson fogadja Pasics jugoszláv miniszterelnököt. Pasics részletes jelentést fog tenni a királynak Jugoszlávia helyzetéről. Ez a kihallgatás Ferdinánd király natarozott kívánságára fog megtörténni, aki tisztán akar látni abban a helyzetben, amelyet Radics akciója Jugoszláviában előidézett.

Lengyelország viszonya Romániához és Magyarországhoz

Lengyel-román-magyar szövetség

A Brassói Lapok varsói levelezőjétől.

A szinajai konferenciát megelőzőleg a középeurópai lapok ellentétes híreket hoztak Lengyelország csatlakozásáról a kisanthanthoz. Ezekből az új-ságjelentésekből kitűnik, hogy Közép-európában nem igen ismerik Lengyelország politikai viszonyait. Eppen ezért a Brassói Lapok varsói tudósítója érdekesnek tartja megvilágítani Lengyelország viszonyát a kisanthanthoz és Romániához, mivel e kettő között nagy különbség van. Míg ugyanis Lengyelországnak a kisanthanthoz való viszonya igen laza, addig Romániához szoros katonai szövetség köti egy esetleges orosz támadással szemben. A lengyel sajtó sokat foglalkozik a szinajai találkozóval és a különböző pártalásu lapok cikkei alapján meglehetősen tisztá képet kapunk Lengyelország külpolitikájáról.

A «Kurjer Warszawski»-ban Koskowskí szenátor irt nemrégiben cikket a kisanthantrol, amelyben kimutatta, hogy a kisanthant kebelében sem uralkodik vajmi ideális viszony, mert Románia érdekében nem egyeznek meg minthetben a csehek és jugoszlávok törekvéseivel. Ezt látva lehetett Románia megatartásáról néhai IV. Csaróy második puccsát követően a jugoszláv Dugár egyetemen

vikarnavai, amikor Románia nem követelte Praga és Belgrád útjarsat. — A centrupárti «Kurjer Polski» megpendíti azt az eszmét, hogy a lengyel diplomácia részére igen hálás feladat nyílnék a közvetítésre Magyarország és a szomszédai között. Lengyelországot — úgy mond — Romániával való szövetség predestinálja erre. — A balpárti «Kurjer Oranny» számos cikkben foglalkozott Lengyelországnak Csehszlovákiához és Romániához való viszonyával és míg a Prágához való közeledést ellenzi, a Romániával való szövetséget melegen propagálja. E lap egyik cikkében foglalkozott azzal a magyar részről felvetett ötlettel, hogy Erdélyt önállóítsák és Magyarországgal és Románia között semleges útköz államot csináljanak belőle. A lap megjegyzi, hogy lengyel részről igen nehéz ilyen ajánlatot tenni Romániának.

Sokkal alaposabban foglalkoznak a kérdéssel a krakói és lembergi lapok. Az osztrák uralom alatt a galíciai lengyeleknek igen nagy politikai szabadságuk volt, nekik van tehát a legnagyobb politikai iskolázottságuk. A krakói «Czas»-ban jelennek meg az összes lengyel lapok közül a legértelmesebb és legmagasabb színvonalú cikkei. A kisanthant

antant kérdésével is ez a lap foglalkozik a legalaposabban. Így nemrégiben a román királyi pár krakói tartózkodása alkalmával cikk jelent meg Lengyelország és Románia viszonyáról, amely egyrészt utalt a cseh politika Lengyelországra nézve veszélytelen voltára, másrészt azonban kifejté, hogy Lengyelország és Románia szövetsége feltétlenül szükséges a keleti határok védelme szempontjából. A cikk ama hő óhajának ad kifejezést, hogy bárcsak mielőbb megegyezés jöjjön létre Magyarország és Románia között, mert arra úgy Lengyelországnak, mint Romániának Magyarországnak szüksége van. E tekintetben a lengyel diplomáciára igen hálás, de egyúttal igen nehéz feladat van.

Egyes sajtóorganumok annyira mennek, hogy lengyel-román-magyar szövetséget propagálnak.

Néppárti vezérek a nemzeti pártban

BUKAREST, augusztus 8. Politikai körökben az a verzió kering, hogy Argetoianu a nemzeti párt vezérével a pártba való belépéséről tárgyal. A tárgyalásokat illetékes helyen nem erősítik meg. Más oldalról azt állítják, hogy a tárgyalásokban Filipescu Oligorenak is szerepe van.

Az Argetoianu belépésére vonatkozó tárgyalások olyan irányban folynak, hogy Goga Oktáviának a nemzeti pártba való visszatérését is lehetővé tegyék.

A két neppárti vezérnek a nemzeti pártba való belépését több a néppárt-hoz tartozó szorosabb hívők belépését követné.

A köztársasági párt elnökével is tárgyalta Balla

BUDAPEST, augusztus 8. A Magyar Hírlap új részleteket közöl Balla Aladár, volt Batthányi-párti képviselőnek Gombös Gyula kormányra jutásával kapcsolatban folytatott tárgyalásairól. Balla a jugoszláv királyság megbízottjának tett lépésével egyidejűleg

a magyarországi köztársasági mozgalom egyik vezető tagjával is érintkezésbe lépett.

Ez Veér Imre volt, akinél aziránti tájékozódott Balla, hogy mi lenne a köztársasági párt álláspontja Gombös kormányra kerülése esetén.

Maga Veér Imre, a Magyarországi Köztársasági Párt elnöke is igazolta ezt a hírt nyilatkozatában. Balla azt is kijelentette előtte, hogy kormányra jutása esetén Gombös hajlandó biztosítani a köztársasági mozgalom szabadságát.

A polgári párt támogatja Bethleneket

BUDAPEST, augusztus 8. A Nemzeti Polgári Párt tegnapi este vacsorát rendezett, amelyen Heinrich Ferenc pártelnök bejelentette, hogy a lezajlott belpolitikai események után fokozottan indokolt, hogy a párt teljes erejével támogassa a kormányt. A párt nem akar fuzionálni az egységspárttal, mivel a párt mindenképpen szemben fenn akarja tartani önállóságát és a kritika jogát és tovább dolgozik az ország érdekeiért. A jelen helyzetben nem lehet meggondoltabban cselekedni, mintha a párt teljes erejével támogatja Bethlen kormányát.

Hazatérnek a török béke delegátusok

LAUSANNE, augusztus 8. A tizenegy tagot számláló török béke delegáció ma elhagyta a várost, hogy visszatérjen Konstantinápolyba.

Megszűnt a teherforgalom Magyarország és Jugoszlávia között

BUDAPEST, augusztus 8. A belgrádi vasutigazgatóság mindennemű hivatalos felvilágosítás nélkül megszüntette Magyarországgal és a Magyarországgal kapcsolatos teherforgalmat.

Szeptemberben terjeszti elő a Népszövetség bizottsága erdélyi tapasztalatait

A delegáltak megköszönték Duca támogatását

A Brassói Lapok bukaresti tudósítójától.

BUKAREST, augusztus 8. Colban, a Népszövetség kisebbségi szakosztályának vezetője, annak a delegációnak az elnöke, amely Romániában a legutóbbi néhány napon át az itteni kisebbségek helyzetét tanulmányozta, elutazása előtt Duca külügyminiszternél kihallgatáson jelent meg, s köszönetét fejezte ki azért a támogatásért, amelyet a külügyminiszter nyújtott a bizottságnak. A bizottság tagjai tegnap este a keleti expresszrel utaztak el, s Bécsen át mennek Genfbe. Azt a jelentést, amelyet a bizottság erdélyi tapasztalatairól fog előterjeszteni, a népszövetség szeptemberben kezdődő ülésén kerül tárgyalás alá.

Nem vesztették meg magyar képviselőket és köztisztviselőket

Megszüntették a vizsgálatot a bankok ellen — Megdőlt Ullain vádja

— A Brassói Lapok eredeti távirata. —

BUDAPEST, augusztus 8. Mindenki emlékeztében él Ullain Ferenc nemzetgyűlési képviselő ceglédi programbeszéde, amelyben azt állította, hogy a Magyar Általános Hitelbank 300 millió koronányi értékpapírt adományozott parlamenti képviselőknek és közeleti ténylezőknek. A nemzetgyűlés felhatalmazására az igazságügyminiszter e kijelentése miatt bünvádi eljárást indított Ullain ellen a Cegléd feletti illetékes kecskeméti törvényszék útján, egyben több bank ellen is vizsgálat indult megvesztegetés vétsége címen.

Ma a vizsgálóbíró megszüntette a bankok ellen a vizsgálatot, azzal az indoklással, hogy

a bankok azon eljárása, hogy az új részvények kibocsátásával kapcsolatban könnyű pénzbeli nyereséget juttattak a főhivatalnokoknak, nem meríti ki a büntetőtörvénykönyvbe ütköző megvesztegetés vétségét.

A vizsgálóbíró a hitelbanknál, a kereskedelmi banknál és a lloydbanknál átnézte a névjegyzékeket, a folyószámlákat és a levelezéseket is megállapította, hogy a bankok küldtek ugyan értesítést magyarrangú köztisztviselőknek a részvények kibocsátásáról, de fizetési felhívásokkal egybekötve. Amennyiben tehát az értesítettek nem tettek eleget a fizetési felhívásnak, nem kaptak részvényeket. Annak a gyanúnak, hogy a részvényeket hivatali kötelességük megszegése érdekében kapták volna, még árnyéka sem merült fel.

Ezzel tehát a parlament tagjait és a magyar köztisztviselőket ért súlyos vádak valótlannak bizonyultak. A kecskeméti törvényszék különben megkeresette a budapesti törvényszéket Ullain Ferenc kihallgatása végett.

Megvonták A Nép kolportázsjogát

BUDAPEST, augusztus 7. A belügyminiszter a Nép című lap kolportázsjogát hat napra megvonta. A betiltás oka Lendvai Istvánnak a lap szombati számában megjelent és a nemzetgyűlést élesen támadó cikke volt. Az igazságügyminiszter utasította az ügyészséget, hogy Lendvai ellen haladéktalanul indítsa meg a bünvádi eljárást.

Az amerikai flotta elhagyta a Fekete-tengert

BUKAREST, augusztus 8. A farsangi békeszerződés értelmében a Fekete-tengeren tartózkodó amerikai hajók ma reggel utnak indultak. Az amerikai hajók végleg elhagyták az európai vizeket.

Hirdesse meg áruát a „Brassói Lapok”-ban és özönevel kapja a rendelést, mert a „Brassói Lapok”-at mindenki olvassa.

„A román kormánynak nem szabad hitelezni!”

Interpelláció az angol felsőházban — A moratórium miatt bizalmatlanok az angol kereskedők Románia iránt

— A Brassói Lapok munkatársától. —

LONDON, augusztus 8. A román külkereskedelmi helyzetre élénk világozást vető szavak hangzottak el az angol lordok házában. Lord Fairfax interpellált a román háborús adósságok ügyében. Kijelentette, hogy míg a román kormány Londonban kopogtat, addig odahaza törvényeket alkot, amelyek az angol kereskedőket megfosztják azon joguktól, hogy romániai követeléseiket behajthassák.

A helyzetet még nehezebbé teszi az a körülmény, hogy az adóst a moratórium alatt nem lehet biztosíték szolgáltatására szorítani. Fairfax több angol céget nevezett meg, amelyek nagy perkoltségekbe sodródtak és a közbejött moratórium miatt ezek most mégsem tudtak hozzájutni követeléseikhez. Ha ezen a bajon gyorsan nem segítenek, úgy a román kormánynak semmiféle hitelt nem szabad adni az angol piacra.

mindaddig, amíg angol kereskedő romániai kereskedővel vagyona veszélyeztetése nélkül nem köthet üzletet.

A kormány nevében Earl of Clareidon válaszolt az interpellációra és kijelentette, hogy

Románia valóban eladósodott és ezzel a körülménnyel számolnia kell az angol kereskedővilágnak. Meg kell azonban állapítani, hogy midőn a román kereskedők küldöttsége Londonban járt, megállapodtak abban, hogy adósságaik egy részét nyomban törlesztik.

Alighogy ezt az ígéretet tették, Románia meghozta ismeretes moratórium-törvényt és az adósságok kiegyenlítése még máig sem történt meg. E körülményt megbeszélte a kormány a román pénzügyminiszterrel, ennek londoni tartózkodása alkalmával és ugyanakkor utasították a bukaresti angol követet, hogy kérjen biztosítékokat a román kormánytól.

Ellenforradalom készül Görögországban

Követelik a kormány lemondását Görögország véres polgárháború színhelye lesz

— A Brassói Lapok eredeti távirata. —

SZALONIKI, augusztus 8. Az az államcsíny, melyet a jelenlegi kormány követett el az antant égisze alatt, s amely a németbarát Gunaris és társai életébe került, nem maradhatott büntetlenül. A görög nép ismét felébred abból a narkotikus álomból, melybe belesodorta az a terror, melyet a forradalmi kormány alkalmazott, hogy ezáltal lehetővé tegye pozícióját.

Görögországban ma nagyarányú ellenforradalom eljellel mutatkozik. A török fronttól visszatérő katonák ma nagyon elégedettek s teljesen hatalmába kerültek annak a forradalmi áradatnak, mely Görögország helyreállítását tűzte ki céljául. A görög főváros, valamint a nagyobb centrumok ma ismét tömve vannak forradalmárokkal, akik minden hatósági beavatkozás ellenére számos népgyűlést tartanak. A szónokok hevesen ostromolják

a kormányt, s szemére vetik azt az erőszakot, amellyel átvette a hatalmat. A jelenlegi görög kormány nem képviseli szerintük a közvéleményt, hanem erőszakos módon bitorolja a hatalmat.

A közvélemény, melybe beleértjük Görögország intellektuális elemeit, a leghatározottabban követeli, hogy

a kormány adja át helyét a tavaszi forradalomban részt nem vett politikusoknak.

Az általános helyzet nagyon zavaros. A lakosság nyugtalan s mindenki fél a közeljövőtől.

Egyik athéni távirat szerint a helyzet annyira komollyá vált, hogy minden percben attól tartanak,

hogy kitör a forradalom s Görögország újra színhelye lesz egy véres polgárháborúnak.

A népszövetségi delegátusok elutaztak Romániából

Pil anatóyi fotografiák

A Brassói Lapok munkatársától.

BRASSÓ, augusztus 8. Mintegy két héttel ezelőtt az a hír jött róluk, hogy eljöttek Erdélybe a kisebbségek ügyeinek a megvizsgálása végett. Meg is mondták akor a nevüket, meg a fajtájukat is: egy francia, egy norvég, meg egy spanyol. Azt is írták róluk az újságok, hogy Banu miniszterrel nagyon összebarkóztak. Színájában ott szórakoztak a kisanant konferenciáján, majd az erdélyi tanulmányutjukban Pteancu vezérfelügyelő, a magyar iskolák lelkes barátja, mint Vergilius Dan tét a pokolban, kísérté őket nehéz és veszedelmes utjukban. Merész fantáziák azt a káprázatot is észlelték, s erre esküt is mernek tenni, hogy a genfi népszövetség eme három megbízottja, mint a napkeleti bölcsek, eljutottak oda is, ahol az igazságnak és megváltásnak kellene megszületnie, az elnyomott és szenvedő magyar kisebbségek körébe. Vannak hisztérikusok és hallucinálók, illuzionisták és távollátók, telepatikusak és patikanélküliek, akik látták őket Gyergyóalfaluban, hallották, hogy nem akarnak semmit sem mondani, beszéltek velük Kolozsváron, sőt állítólag a három magyar püspök az asztal alatt egy-egy cédulát is odacsusztatott nekik, amiben megírták nekik a csatolt területek magyarságának címét.

Szóval sokan látták őket és még sem látta senki, s ha az nem nagyon hihető, hogy itt voltak hogyan lehessen eihinni, hogy elmentek? Mégis, mivel az igazság igen nagy volt a hármak nyomában, s mivel a tömegek mohón lestek az alkalmat, hogy a világ hatalmasainak küldötté

it megismerhessék, s most, hogy már el is mentek, attól kell félni, hogy a keserű csalódottságtól számosan fognak sirógöröcsöt kapni, a Brassói Lapok dróttalan fotografiával leképelte a népszövetség delegátusait ép abban a pillanatban, mikor Erdély határáról a legnagyobb megelégedéssel távoztak. Nem árulunk el titkot, ha eláruljuk, hogy a népszövetségi hármak négyen vannak, maguk között mint bájló virágszálat gondozván a bizottság titkárnőjét, aki a titkok árjával fog visszatérni Genfbe.

Az alakok mindenesetre nagy bizalmat ébreszthetnek a magyarságban, mely a színüket sem látta, annyira jó színben láttak itt mindent. Ascaratti, a spanyol delegátus, mint az ábra mutatja

ASCARATTI

hogyes orrával egyenesen arra van bízva, hogy a dolgok legmélyére hatoljon és a legfinomabb érzékekkel szimatolja ki a nemzeti kisebbségek rejtett sebeit. Szégyen

tott alkai ama mélységes csodálkozást akarják kifejezni, melyet benne a magyarság meg sem hallgatott panaszai keltek, míg hullámos koponyájának sima tükrén az elnyomott népkisebbségekért való gond tükröződik, versenyezve pápaszemével, melyen által mindent a Banu és Pteancu szemével nézett.

Sokkal kecsesebb és negédesebb ifjú az északi tenger daliás ifja. Colban, kinek szöke fűrtit és szempilláit egészen fel borzolta a székelly nemere. Őt azonban a mi viharaink nem alterálják, mert

COLBAN
norvég delegátus

a jégmezők, fjordok és jegesmedvék harájában megedződött a zordon klíma ellen. Északi sarkán egyszerűen megfordult és ruganyos lejtéssel elpályázott a verőfényes déli sarkra, ahol megvárja, míg a magyar nemzeti kisebbség a talpára áll és nem lesi, mint sült galambokat a Népliga küldöttéit.

A legérdekesebb fő nyilván a Hodden francia delegátus,

HODDEN M.
francia delegátus,
a bizottság elnöke

aki egyúttal a bizottság elnöke. Ő mosolyog, elégedetten mosolyog, mint aki el van ragadtatva mindattól, amit látott és hallott, s akinek már csak ebbe az egy mondatba sűrített jelentése van a Népszövetség számára:

— Romániában csak boldog és elégedett kisebbségeket láttam.

A jókedvű francia idáig bizonyára utban van új küldetésben Németország felé, ahonnan szintén ilyen örömdetes, megnyugtató jelentést fog küldeni.

Titkáruk, Constans Harris, aki neve és formája után angolnak tekinthető inkább mint franciának, a fotografián erős bajuszt tartalmaz, ami a valóságban csinos hölgyet tud férfiasá teszi. Ő is nyilván meg lesz elégedve a kisebbségek helyzetével, mivel utításai, a férfiak többségben vannak.

CONSTANS HARRIS
kisasszony,
a bizottság titkárnője

Most már mindenki láthatja, kiket nem látott és véget érhet az a gyanúsítás, hogy ezek az urak egyáltalában nem is léteznek. Hogyne léteznének, mikor már el is utaztak Romániából.

Irodalmi pályázat.

A Brassói Lapok könyvosztálya kis regények kiadását határozta el. Szükségünk van havonként két eredeti magyar nyelvű regényre. Egy regény kiadási jogáért 2000 lej honoráriumot fizetünk.

Egy regény terjedelme körülbelül 120 nyomtatott oldal legyen. A kiadásra elfogadott regényeknél három évben állapítjuk meg a kiadói jogot, három év múlva a szerző újból szabadon rendelkezik művével.

A nem alkalmas művek kéziratát visszaküldjük.

Brassói Lapok
Munkatársai

HIREK

1790

Augusztus

8

Kölcsy Ferenc születése. Kazinczynak leghívebb tanítványa volt és így legelsősrólban lírikus a Hymnus halhatatlan költője. Kölcsynek legfőbb vonása a bánat, a mélabus szentimentalizmus; de ezt a szentimentalizmust néha sójtét, de nyugodt pessimizmus váltotta föl benne. Kedvelte a szokatlan összeállításokat, az absztrakt szavakat, de hazafias lírájában már csupa tiszta érzés, természetes közvetlen mélység nyilatkozik meg. Igaz, hogy a pessimista Kölcsy a haza állapotát is sötét színekben látta s a sójtét kétségbeesés sugallta legértékesebb költeményeit. Korára (és az utókorra) mégsem ezek a költeményei hatottak, mert közben új kor virradt az országra. Ez az új kor nem akart folyvást a múlt élményeire keleskedni, hanem nyugodott bele a hon pusztuló jelenébe, hanem új jövőt kezdett remélni. A remény, olykor Kazinczy szívébe is belopódzott s egy ilyen hangulatában írta most százéve a Hymnust, amely ma is a magyar nemzeti életemnek a magyarázó szava — jelentős év volt — a nemzeti élet nem csekély erővel kezdett megnyitni Magyarországon Ferenc király abszolutisták rendeletét ellen. Ez évtől kezdve a magyar nemzet a legszomorúbb kilátások között sem tett le jövőjéről, mert Kazinczyval együtt érezve, úgy hitte, hogy múltja küzdelmei és szenvedései árán kiérdemelte Istennek megtartó kegyelmét. Az erdélyi magyarság az új hazában jó polgárok igyekeznek lenni, de nemzeti énekük a Hymnus, ma is főleg olykor, mert világok alakulhattak, de a Hymnus szépsége ma is elragadja a lelkeket.

— **Új bulgár ügyvivő Budapesten.** Budapesti szerkesztőségünk jelenti: A bulgár királyi kormány Dossi Doskoff budapesti bulgár ügyvivőt állásától felmentette s helyébe Inconomoff Ivánt, a bulgár külügyminiszterium konzuli osztályának a vezetőjét nevezte ki.

— **Lengyel tartalékos tisztek Romániában.** Bukaresti tudósítónk jelenti: Ma reggel lengyel tartalékos tisztek érkeztek Bukarestbe. Károly trónörökös délelőtt 11 órakor fogadta őket, majd délután 4 órakor a névtelen katona sirját koszorúzták meg. A tisztek két napot bukaresti időzés után Szinajába, majd Brassóba látogatnak el.

— **Politikusok párba sebesülése.** Budapesti táviratozzák: Fábrián Béla és Eckhardt Tibor lovagias ügyét a felek meglehetősen súlyos természetű kardpárbajjal intézték el. A feltétel ez volt: könnyű kard, félbandázs, a harc képtelenségig. A párbaj tegnap zajlott le a főváros egyik vívőtermében. Mindössze két összecsapás történt. Eckhardt karcolást kapott az arcon; Fábrián Béla pedig a homlokán sebesült meg.

— **Cantacuzino herceget árdrágítás miatt elítélték.** Bukaresti tudósítónk telefonálja, hogy Cantacuzino herceget akinek Calarasiiban malma van, egy szállítási ügyből kifolyólag árdrágításért két hónapi elzárásra és ötezer lej pénzbüntetésre ítélték.

— **A Brassói Magyar Dalárda tagjait felkérjük,** hogy a 12-én vasárnap délelőtt 9 órakor a román kath. főgimnázium udvarán tartandó az országos dalosverseny-émlékalbuma céljára eszközözendő fényképezésen teljes számban — a hölgyek lehetőleg kalap nélkül — megjelenni szíveskedjenek. Felkérjük továbbá az országos dalosversenyen résztvevő nem működő tagokat, hogy a 30 lej nevezési díjat Fuhrmann János II. pénztárosnál haladéktalanul fizessék be, különben az utazási, valamint az ellátási kedvezményt részükre nem biztosíthatjuk. A férfiak próbái 10-én, pénteken este ismét megkezdődnek, melyen, valamint a további próbákban az előkészület fontosságára való tekintettel minden férfikari tag pontosan megjelenni tartozik. Az elnökség.

— **Kisiklott a Hardingot szállító vonat.** Newyorkból jelentik, hogy az a vonat, mely Harding holttestét szállította Chappell állomáson kisiklott. A jelentés szerint semmi baj nem történt.

— **Bikaviadalok Pozsonyban.** Pozsonyból jelentik, hogy a dunai áru-mintavásár alkalmából a városban bikaviadalokat rendeznek. Az aréna husz ezer nézőre lesz berendezve. A torreadorokat Spanyolországból szerződtek.

— **Táncmulatság Málnason.** Málnásfürdő-telepen az Eugenia villa nagytermében f. év augusztus 11-én szombaton a Miklósfalusi iskola építése javára táncmulatságot rendeznek, tombolával

Sullivan amerikai bajnok átuszt a La-Manche csatornát

Egyfolytában 27 órát és 23 percet uszott

— A Brassói Lapok tudósítójától. —

PARIS, augusztus 7. A legkitartóbb uszóbajnokok eddigi tudvalevőleg hiába próbálkoztak a Csatorna átusztásával. A kísérlet sohasem sikerült, az uszók mindig erős vízáramlatokba jutottak és kénytelenek voltak végső kimerültségben feladni vállalkozásukat. Tegnap délután azonban, mint a Brassói Lapok is egy rövid távirati tudósítása már jelentette, legyőzték a La-Manche-ot.

Sullivan amerikai versenyszűtő tegnapelőtt este 5 óra 22 perckor Dovernél startolt és tegnap este 8 óra 45 perckor Calaisban partot ért. (Az utat tehát 27 óra 23 perc alatt tette meg.)

Sullivan — mint az átusztási kísérleteknél szokásos — a motoros csónakok egész raja kísérte és a rendszeres gőzhajóáramok, amelyek sűrűn szelkítik át a csatornát, ugyszólván negyedóránként adtak hírt a két partnak.

Tegnap délután ilyen módon már híre terjedt Calaisban, hogy az amerikai uszóbajnok valószínűleg célra ért.

mert husz óra után is erőteljesen bírja a tempót. A Maid Orleans gőzös, amely Dover és Calais között közlekedik, a kora esti órákban hírt hozta Doverbe hogy

4 óra 15 perckor találkozott Sullivannal, aki már alig két mérföldnyire volt a Cap Blanc Nez-től és erőteljesen uszott.

Rendteleg közönség tömült a calaisi partra s mindenki úgy számította, hogy még a este szürkület előtt megérkezik Sullivan, de új hírek jöttek arról, hogy az amerikai bajnok közvetlenül a cél előtt ragadó vízáram sodrába került és kénytelen volt irányt váltani, tehát csak hat óra tájban érheti el

és szépségversennyel kapcsolatban. Kezdeté este félkilencor. Jó zenéről, kitűnő borokról, hideg és meleg ételekről gondoskodva van. Mivel külön meghívót nem bocsátanak ki, az érdeklődőket ezután értesíti és szívesen látja a rendezőség.

— **Mennyi élelmiszert szabad a külföldre vinni.** A pénzügyminiszter értesítette a vámhivatalokat, hogy a külföldre utazók személyes használatra is csak pénzügyminiszteri engedéllyel vihetnek magukkal élelmiszert. A rendelet felhatalmazza a vámhivatali főnököket, hogy szörványosan és személyenként legfeljebb tíz kilóig miniszteri engedély nélkül is engedjék meg a kivitt, de minden egyes esetben jelentést kell erről tenniük a miniszteriumnak.

— **Hamis feljelentésre négy hónapi fogság.** Bécsből jelentik lapunknak, Nagel Zsigmond budapesti tőzsdebizományos, akit a minap valótacsempészés miatt a budapesti rendőrség egy hónapi elzárásra és 40 millió osztrák korona elkobzására ítél, néhány hónappal eelőtt bécsi tartózkodása alkalmával feljelentette Szabó Józsefet, a Dinagózhajózási Rt. kapitányát, hogy Komáromban 12 millió osztrák koronát adott át neki, hogy ezt az összeget hozza fel számára Bécsbe. Nagel feljelentése szerint azonban Szabó ezt az összeget elkészítette. A feljelentés alapján az ugyancsak Bécsben tartózkodó Szabót a rendőrség letartóztatta és noha Szabó mindent tagadott, előzetes letartóztatásba helyezte. Négy hónappig szinglődtött Szabó, a bécsi rendőrség börtönében, míg végre ügye tárgyalásra került. A tárgyaláson Nagel Zsigmond nem jelent meg, mivel jelenleg az egyik budapesti börtön foglya. Bécsi ügyvédje viszont nem tudta bebizonyítani Szabó bűnösségét, mire a bíróság a hajóskapitányt felmentette és négy hónapi fogság után elrendelte a büntetlen előéletű ember szabadlábra helyezését.

— **Elfogott nemzetközi szélhámos nő.** Aradi tudósítónk jelenti: Az aradi rendőrség egy nemzetközi szélhámosnőt fogott el. A nő Schlésingernének

Calais. A motorok száza indultak el a partról elébe, hogy küzdelmének utolsó szakaszán figyeljék és kísérjék. Hét óra tájban pillantották meg a csónakokról Sullivant s mindenki meggyőződhetett róla, hogy még nem hagyta el ereje.

Óriási örömdalomat támadt a calaisi parton, mikor láthatóvá vált az amerikai uszó, aki végül 8 óra 45 perckor a kaszínó előtt partot ért.

Annyira ki volt merülve, hogy nem tudott megállni a lábán. Nagy örömrivalgás közepette, valóságos tenyerén hordva vitték Sullivant a kaszínó épületébe, már az uton dörzsölgették, szájába erősítő italokat csöptögtettek, aztán lefektették és gondosan ápolták.

A végső kimerültség mintha teljeseen megbénította volna, beszélni nem tudott, a kérdésekre nem adott választ.

Ajka mozgott, mint mikor a néma beszélni akar, de nyelve a szájpadrólhoz tapadt és csak érthetetlen hangokat, értelmetlen szótagokat ejtett ki.

Azok között, akik elsőnek gratuláltak az amerikai uszóbajnoknak, volt az olasz Tirabosi, aki egyszer már kísérletet tett a csatorna átusztására, de kudarcot vallott és most újból meg fog próbálkozni.

Hosszabb idő múlva némileg magához tért Sullivan. Kanalként megtették vele egy tányér levest s megivott egy pohár bort. Evés közben olyan álmos volt, hogy lehunyódott a szeme. Atvitték egy vendégfogadóba, azóta alszik.

Huszonöt év óta nagyon sokan próbálták átusztani a csatornát, a világ minden sportolós nemzetének uszói ebben keresték dicsőségüket. Az amerikai Sullivan a harmadik, aki szerencsésen járt.

mondja magát és Budapestről utazott Aradra. A rendőrség azt gyanítja, hogy a letartóztatott nő egy nemzetközi betörőbanda tagja, mert épen akkor fogták el, amikor nagyértékű ékszereket akart egy aradi ékszerésznek eladni.

— **Háromszázezer koronás fizetést követelnek a magántisztviselők.** Budapesti szerkesztőségünk táviratozza: A magántisztviselők mozgalmat indítottak anyagi javadalmasításuk feljavítására. Valorizált fizetést követelnek, havi háromszázezer koronás átlag fizetéssel. E tárgyban a jövő hétre nagygyűlést hívtak egybe.

— **Magyar nyelvemlékeket fedeztek fel Bécsben.** Bécsi munkatársunk írja: A magyar tudományos életben látszólag szélcsend uralkodik. Pedig serényen folyik a munka és a magyar paronka zűrűli zuhanása nem okozott pánikot a tudományos termelésben. Nagy szenzációk vannak készülben és ezek között elsősorban a Bécsben fölfedezett régi magyar nyelvemlékekről kell megemlékeznünk.

A magyar kultuszminiszterium megbízásából valóságos magyar tudós-kolónia folytat serény kutató munkát Bécsben. A bécsi közgyűtemények anyagából tudvalevőleg nagy, nagy rész illeti Magyarországot. Erre vonatkozólag most folynak a likvidációs tárgyalások. Különösen a levéltári kutatások jártak eddig nem várt eredménnyel. Jakubovich Emil nemzeti muzeumi igazgató-őr, aki már a Gragger-kódex Mária-síralmának megfejtése körül is érdemeket szerzett, most számos magyar nyelvű középkori írást fedezett fel. Ezek között leghíresebb egy német nyelvű embernek társalgási szójegyzéke, amely azt a célt szolgálja, hogy egy külföldi embert ellásson a legfontosabb magyar nyelvi ismeretekkel, ha Magyarországon utazik. Ez a kis utazási szókészlet a tizenegyedik század végén készült és érdekes bepillantást enged a középkori magyar életbe. Különösen azért bír értékkel, mert nem a nagyszámu vallásos iratok közé tartozik, hanem a szörványosan rákmaradt világi szellem emlékeit gyarapítja. Míg voltak azok a szavak, ami-

CINEMA MODERN

Augusztus

9,

10, és 11-én

Hoffmann meséi.

6 felvonásban.

Saját zenéjével.

Egész Romániában az első premier előadás.

MATA DOR-FILM

ket egy német városi embernek okvetlenül tudnia kellett, ha Magyarországon meg akarta magát értetni? Mindekelőtt a személyes névmásokra oktatt ki a németajku nyelvemester. En, te, ő: e szavak ismerete nélkül ne lépjen át a Lajtán német ember. Persze a legfontosabb, hogy legyen hol töltenie az éjszakát. Az idegen betér a kocsmába és szállást kér. Először azonban beköszön: — Jó napot aggyon Isten!

Aztán a harapnivaló után érdeklődik, kenyeret és húst kér. Utána inni kell, még pedig bort. Ugy látszik a középkori szótár-író egyébről sem feledkezett meg. Erre vall az az utasítás, amely az evés-ivás utáni társalgás legemlékező rejtelmébe vezet be a jámbor idegent, aki jókedvében odaszólhat — ha jól megtanulja magyarul — a kocsmárosnak:

— Sáfárné, adjon meleg csókot!

Boneghel ecsetjére való lenne az a jelenet, amit rekonstruálhatunk a kis szótár szavaiból: egy darab magyar élet elevenedik föl előttünk bájos intimitásaival kiemelkedve a középkori aszkézis zord háttéréből. Jakubovich Emil a közel jövőben publikálni fogja az értékes magyar nyelvemléket.

— **Az Apolló Mozgó** által szerdán és csütörtökre hirdetett »Margot« című film elveszett a vonaton. Az igazgatósági a legnagyobb áldozatok árán is minden zavarnak elejét vette és idejében gondoskodott filmről és a néhány nappal későbbre hirdetett »Judith Frachtenberg« azaz egy zsidóleány tragédiája című hét felvonásos filmatrakkötőt vetíti az elveszett film helyett. A szerdán nagy sikerrel bemutatott film az oroszországi zsidóüldözések korszakából elevenít meg egy romantikus szépségű történetet. A főszerepet a világszerte csodált Leontine Kunberg játssza. Ez a film csütörtökön és pénteken látható még.

(*) **Az Olympia cirkusz** mérsékelt hely árak mellett naponta este 9 órakor mutatja be szenzációs új sláger műsorát.

— **Utálevélek láttaoztatását** és egyéb megbízásokat a leggyorsabban eszközli Petres Domokos, Kolostor ucca 29. szám alatt.

(*) **Az Apolló mozi szépségversenye** részére művészi kiállítású hölgy és bájos gyermekfelvételeket készít a Lang műterem, Kapu ucca 52.

— **Elvesztettem** vasárnap éjjel az állomástól a Kórház uccáig egy zöld színű nadrágot. Kérem a becsületes megtalálót, szíveskedjék a Kórház ucca 45. szám alatt Wilfniger urnál jutalom ellenében átadni. Majer János szabótanonc.

(*) **Modern Röntgen-laboratorium** Brassó, Árvaház ucca 25. A legújabb műszerekkel felszerelve. Vezető: Dr. Fischer Gyula röntgenszakorvos. Átlágtás és fényképezés, valamint Röntgen-es ultraviolet sugarakkal való gyógyítás.

(*) **Megvételre keresem:** Jókai összes műveit 100 esetleg 110 kötetben. Klasszikus regénytárt 60 kötetben, Marcali Világtörténelem 12 kötetben, Társadalomtudományi könyvtár, Szociológiai könyvtár, Természettudományi könyvtár, Malonyai Magyar nép művészetek, Beóthi Művészetek története kötetek, Friedmann könyvkereskedés, Főter 26. Kolozsvár.

(*) **Van-e még ember, aki az Olla gumit nem ismeri?** V.

MORAVETZ zeneműkereskedés

TEMESVÁR

minden megrendelést gyorsan és pontosan elintéz. Kérjen árjegyzéket.

Lloyd 1837

9750

Csecsemők, kisgyermek ideális ápolószere a HÖFER-féle GYERMEK HINTÓPOR és HÖFER-féle GYERMEK-KRÉM!

KÖZGAZDASÁG

Szabaddá teszik a cukorkereskedelmet

Huszonötlejes árat akar a kormány

— A Brassói Lapok tudósítójától. —

BUKAREST, augusztus 8. Ismeretes, hogy a cukorellátás tekintetében ez év tavaszán nehézségek támadtak. Ezeknek elhárítása végett a kormány megengedte, hogy a cukorfinomítók vámmentesen hozzassanak a külföldről nyerscukrot, sőt az importőrök is kedvezményeket élvezhettek a behozatalnál, de ennek ellenében az importált cukor egy részét mérsékelt áron kellett a hadseregnek és az egyes minisztériumoknak átadni.

A vámmentes cukorbehozattal szeptember elsejével megszüntetik, mert a szükséglet az új termésgig biztosítva van. A jövő évadban nem lesz szükség cukorbeho-

zatalra, mert az idei cukorrépatermés fedezni fogja a szükségletet.

Ilyen kedvező kilátások között kezdik meg a kereskedelmi minisztériumban legközelebb a cukorellátásról szóló tárgyalásokat. A kormánynak az a szándéka, hogy a cukorkereskedelmet

maximális árak kiküszöbölésével teljesen szabaddá teszi, ha a gyárak garantálják, hogy a cukor ára körülbelül 25 lej lesz.

A kormánynak az a kívánsága, hogy a gyárak néhány száz vagon cukrot mérsékelt áron engedjenek át a hadsereg és a köztisztviselők ellátására.

a belföldi. Mac Neill államtitkár azt válaszolta, hogy az angol kormány a vekzatorins megkülönböztetés ellen ismételt felszólalt a román kormány, nál de mindezt ideig eredmény nélkül.

(—) Az országos ipartanács újra megkezdte működését. Bukaresti tudósítónk jelenti: Az országos ipartanács nyári szünetét befejezte és szerdán újra megkezdte működését. Első ülését kedden tartotta, melyen iparpártolási ügyeket tárgyalt.

(—) Gazdasági Szervezetek Jogvédelmi Szövetsége. A kolozsvári gazdasági szervezetek jogvédelmi szövetséget alakítanak. A különböző szervezetek számarányukhoz képest lesznek a szövetség 80 tagu tanácsában képviselve. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara mindenkor elnöke a szövetség társelnöke. A szövetség jogtanácsosa dr. Metes Péter ügyvéd lesz.

(—) Magyar ország nem korlátozza a külföldiek iparüzését. Budapesti tudósítónk jelenti: A kereskedelmi minisztérium rendeletben kimondta, hogy Magyarország a külföldieket az iparigazolványok kiadása szempontjából a magyar állampolgárokkal egyenlő elbánásban részesíti. Amennyiben valamely állam a területén élő magyar állampolgárok iparüzését korlátozza, az illető államnak Magyarországon lakó állampolgárait hasonló elbánásban fogják részesíteni.

(—) Új nagybanc Budapest. Budapesti tudósítónk jelenti: Augusztus elsején egy milliárd alapitokéval megalkult a Gazdabanc. Az új nagybanc igazgatója Lányi Mór volt országgyűlési képviselő.

(—) Svájce amerikai kölcsöne. Bernből jelenti: A szövetség tanácsa a Morgan pénzcsoporthoz husz millió dolláros kölcsönt vesz fel. A kölcsön átvételi árfolyama 97.29, kamata 5 százalék és három év múlva kell visszafizetni.

(—) Nyolc millió pénzforgalom Németországban. Berlini tudósítónk táviratozza: A dollár az utóközsdén elérte a kétmillió márkás árfolyamot. A pénzforgalom nyolc millió felé közeledik. Az állami nyomdákon kívül hatvan berlini nyomda állítja elő a papírpénzt. A százmillió bankjegyek nyomását a napokban megkezdik.

(—) Kétszázmillió új bankjegy Jugoszláviában. Belgrádból jelenti: A szerb nagybanc a gabonakivitel elősegítésére 200 millió dinár új bankjegyet bocsát forgalomba. Az új bankjegyek összegét az osztrák-magyar bank felvásárlásából kapott öt millió aranykoronával, a Svájctól nemrég felvett öt millió frankos kölcsönrel fedezik.

(—) A lengyel vagyonváltás. Varsóból jelenti: Az országgyűlés elfogadta a vagyonváltástörvényt, amely egy milliárd arany frank bevételt irányoz elő. Ebből 500 milliót a földbirtok, 375 milliót az ipar és kereskedelem, 125 milliót a többi foglalkozási ágaknak kell fedezniük.

Butorok

nagy választékban Fürdő- és szálloda tulajdonosoknak, míg a kőszet tart - alkalmi vétel. Varrógépek állandó raktáron. Kérjen árajánlatot: Baumgarten Géza Marosvásárhely. Főter 50 és 28-30 Tel. 194.

SI E S S E N

AZ

OLYMPIA CIRCUS

UJ

SLÁGER MŰSORÁT MEGNÉZNI

!

SPORT

(x) Brasovia—CFR. 2:0 (1:0). A tartalékolt Brasovia lélek nélkül csak hébe-korba iskolajátékot produkálva játszik, míg a szépen fejlődő CFR. mind végig lelkesen és ambícióval játsza, sokszor veszélyes támadásokat vezet le.

(x) MTE—Olympia. A brassói munkástestvérző jóképességi csapata csütörtök délután hatórákor az Olympiával mérte össze erejét. Mindkét csapat jelenlegi jóformáját tekintve, érdekes küzdelemre van kilátás.

(x) Károly serleg a kerületközi futball válogatottak győztesének. Öfensége Károly trónörökös érdemeit Románia sportjának emelésében egy újabb tettel gazdagította: serleget adományozott, melyet a kerületek válogatottjai közötti mérkőzésekből kikerülő győztes nyer el. E mérkőzésekre a benevezés a kerületekre kötelező és így minden kerület legjobbjainak módjában lesz a kölcsönös érintkezés folytán egymástól tanulva fejlődni. A serleg szabályait melyeket a központi labdarugószakosztály állított össze, az alábbiakban közöljük:

1. A serleg versenyhez benevezhetnek mindazon kerületek, melyek az előbbi sportévben bajnokját játszottak. 2. Az ezen mérkőzéseken résztvevők igazolása az érvényben levő igazoló szabályzat szerint történik. 3. A helyezések pontrendszere szerint történik, mint a kerületi bajnokságnál, azzal a kivétellel, hogy a kerületközi válogatott versenyek egyfordulósak lesznek csak. 4. Minden vitás ügyben az érvényben levő labdarugószabályzat a mérvadó. 5. A játékok megtartásainak helyeit az első évben a központi labdarugószakosztály határozza meg, míg a következő években automatikusan felcserélődnek. (pl. Brassó—Bukarest, első év Brassó, második Bukarest, harmadik újra Brassó és így tovább.) 6. Bírók semleges kerületből hozandók, mindkét mérkőző kerület közös megegyezése alapján. Ha meg egyezés a kerületek között nem jön létre, a központ hivatalból delegál bírókat. 7. A csapatoknak (utazó) megtérítendő 15 személy részére 50 százalék második osztályú vasúti menet-térít jegy, és legfeljebb három napi normális ellátás. 8. A tiszta jövedelem három részre osztandó, egyet a központ, és egy-egy részt a résztvevő kerületek kapnak. Reafizetés esetén a rendező kerület viseli a költségeket. Az elszámolás nyolc napon belül juttatandó az érdekeltekhez. 9. Az összes kerületek kötelesek ezen versenyeken résztvenni ha az első pontban megjelölt követelményeknek megfeleltek. 10. A serleg vándordíj, mely háromszori egymásutáni megnyerés után jut csak a győztes tulajdonába. 11. A győztes csapat 11 tagja valamint az il-

lető kerületi kapitány aranyozott emlékérmeket kapnak, a második helyezett ezüst érmét és diplomát. 12. Minden kerület összeállítja dresszeinek színét és bejelenti a központnak. Ezek a színek véglegesek maradnak. A játékosok a kerület válogatott dressét és sapkáját viselik, melyek a kerület alapjaiból szerzendők be. 13. Minden mérkőzést a rendező kerület által beszerzendő új labdával játszandó le, mely a győztes csapat birtokába megy át, eldöntetlen eredmény esetén a két csapat között kisorsolandó. 14. A központi labdarugószakosztálynak jogában áll az általános sportkövetelményeknek megfelelően módosításokat ezen serlegszabályzatn megejteni.

Z S Á K

közvetlen import

STERN SAMU

TIMIȘOARA, PIAȚA TEPES VODA

(LENAU TÉR) 1. SZÁM ALATT.

Sürgőnycim: „STERNES Timișoara”.

ZSÁK- ÉS PONYVA VARRODA.

PONYVA

5684

Szerkesztői üzenet

P. A. Az eset, melyet velünk közöl annyira súlyos, sőt rettenetes, hogy egy hevenyészett írással, P. A. aláírással ellátva, tartózkodással kell fogadnunk és egyelőre a közlésétől eltekintünk. Különben is a leghelyesebb, ha az illető szegény asszony az ellene intézett rablótámadásról az illetékes polgári, esetleg katonai hatóságnál tesz jelentést.

Kiadó: Brassói Lapok nyomdája.

„SAXONIA” 1282. 10246
SZEBENI UGORKA
eltetni való 100 drb. 20-tól 30 Lei-ig.
zöldségile
PARADICSOM, FRISS GYÜMÖLCS ÉS FAJDINYÉK
állandóan olcsó árban
TOJÁS, TEVAJ, valódi MÉZ, SALÁMI stb.
Tehénpiac 4. Tejcsarnok. Tehénpiac 4.

ELADÓ PROMT SZÁLLÍTÁSRA 1 drb.
H. LANZ, MANNHEIM,
1910. évi gyártmányu, 10 atm. 115—130—150 lóerős, compound.

félstabil gőzgép,

kondenzáció és kémény nélkül, kifogástalan üzemképes állapotban. 10254

WEBER V. mérnök, BRASSO, Kórház-ucca 52.

Hirdetmény.

A „Moara Teleorman” itteni lerakatához (képvisele a Federala Cooperativelor Brassó) által Vasut-utca 45. (nyilvános áruraktár) nagyobb szállítmány **fehér buza-liszt** érkezett elsőrendű minőségben, mely a brassói polgármesteri hivatal által megállapított maximális áron adatik el. Ugy szintén kocka- és kristálycukor 50 kg-os ládákban és süvegcsukor 4 kg-os süvegekben a piaci árnál jóval olcsóbban kapható.

Helybeli rendelések a raktárnál fogadhatnak el, míg Brassó megye részére a Federala-nál Brassó, vagy a Banca Generala a Târlu Românești itteni fiókjánál. 10210

Pártoktól, kormányoktól független magyar újság a BRASSÓI LAPOK.

MODERN ÜVEGCSISZOLDA ÉS TÜKÖRÁRUGYÁR

! Készíti a legszebb tükröket és butorüvegeket minden méretben és mennyiségben. Kérjen árajánlatot. **UJRA FONCSOROZÁSI**

8816

PÉCHI ÉSTSA

ORADEA MARE -- (NAGYVÁRAD.)
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20.

